Министерство на финансите

НСОРБ
НАЦИОНАЛНО СДРУЖЕНИЕ НА ОБЩИНИТЕ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ПРОТОКОЛ ПР-114/30-06-2026г

за проведените консултации на основание чл. 77 от Закона за публичните финанси

между Министерството на финансите и Националното сдружение на общините в Република България

по проекта на Закон за държавния бюджет на Република България за 2026 г. в частта за общините

Двете страни,

- **като отчитат усложнената финансова, политическа и икономическа ситуация в страната, Европа и света и произтичащия от това нарастващ натиск върху публичните финанси в резултат на инфлацията, ръста на трудовите разходи, горива и енергия и риска от процедура по прекомерен дефицит за България;**
- **като споделят разбирането, че фискалната консолидация следва да се постига, без да се компрометира непрекъсваемостта на основните публични услуги, без да се отслабва инвестиционният капацитет на общините и без възлагане на нови отговорности, за които не е осигурено финансиране;**
- **като вземат предвид констатациите и препоръките на Европейската комисия, Съвета на Европа, Организацията за икономическо сътрудничество и развитие и Международния валутен фонд - за повишаване на приходния потенциал и укрепване на местната финансова автономия, по-ефективни публични инвестиции, по-силен административен капацитет и намаляване на регионалните**

Scanned 2026.06.30 17:35:58
Signer Ministry of Finance

различия и приноса на местните власти за устойчиво развитие и укрепване на демокрацията и децентрализацията в България,

обединяват усилията си за:

• Гарантиране на непрекъсваемостта, предвидимостта и адекватното финансиране на основните общински услуги (детски ясли и градини, училища, социални услуги, детско и училищно здравеопазване, култура, чистота и управление на отпадъците, улично осветление, обществен ред и сигурност, пътна безопасност, защита при бедствия, пътна и публична инфраструктура, спорт и туризъм);

• Осигуряване на устойчиво и прозрачно финансиране на общинските инвестиции по Инвестиционната програма за общински проекти (Приложение №3);

• Осигуряване на ефективни нормативни условия и механизми за управление на европейските средства и подкрепа на реформите, заложени на национално ниво;

• Поетапно укрепване на местната финансова автономия чрез развитие на собствената приходна база, по-справедливи и предвидими трансфери и обвързване на местните приходи с икономическото развитие и стартиране на поетапна финансова децентрализация, в съответствие с препоръките на ЕК, Съвета на Европа, ОИСР и МВФ;

• По-ефективна координация между МФ и НСОРБ при подготовката, изпълнението и мониторинга на бюджетните, данъчните, инвестиционните и секторните политики с въздействие върху дейността и финансирането на общините.

I. Постигнати договорености при преговорите

Настоящият протокол отразява **резултатите от третия кръг консултации между Министерството на финансите и НСОРБ** по проекта на Закон за държавния бюджет на Република България за 2026 г., проведени на 22 юни 2026 г. със заместник министър- председателя и министър на финансите Гълъб Донев.

Предходните два кръга по бюджетните взаимоотношения между държавата и общините за 2026 г. бяха проведени през октомври и декември 2025 г.

Настоящият трети кръг се проведе при съществено променени фискални условия - забавена бюджетна процедура за 2026 г., предложение на

Европейската комисия за откриване на процедура по прекомерен дефицит и по-строги ограничения върху растежа на нетните разходи.

НСОРБ приема рамката, предложена от Министерството на финансите за бюджетните взаимоотношения на общинските бюджети с централния бюджет, предвидена в Законопроекта за държавния бюджет на Република България за 2026 г. като добра основа за надграждане на съвместните усилия за осигуряване на балансирани решения, които съчетават фискалната устойчивост с гарантирането на оптимално функциониране на всички системи на местно ниво.

В рамките на преговорите между МФ и НСОРБ бяха постигнати договорености за следните размери на субсидиите и трансферите, отразени в Законопроекта за държавния бюджет на Република България за 2026 г.:

1. **Обща изравнителна субсидия в размер на 255,6 млн. евро,** чрез която държавата изравнява частично различията в приходния потенциал и гарантира подобряването на достъпа до основни публични услуги, вкл. и в общини с ограничени собствени приходи. *Предвиденото увеличение спрямо ЗДБРБ за 2025 г. е с 20,5 млн. евро (9%), при предложен от НСОРБ ръст в размер на 30,7 млн. евро (13%).*

2. **Трансфер за компенсиране на ръста на минималната работна заплата в местните дейности в размер на 40,5 млн. евро,** който се предоставя от 2023 г. с цел осигуряване на устойчиво финансиране на възнагражденията в местните дейности във връзка с нарастването на МРЗ по чл. 244 от КТ и с оглед гарантиране на социално поносими местни такси и цени и ограничаване на рисковете от драстично свиване на обхвата и качеството на местните услуги. *Предвиденият ръст спрямо ЗДБРБ за 2025 г. е 4,7 млн. евро (13%), при предложено от НСОРБ увеличение в размер на 7,7 млн. евро (21%).*

3. **Целева субсидия за капиталови разходи в размер на 255 млн. евро**, с която се осигурява подкрепа за дейностите по поддържане и развитие на обществената инфраструктура в общините. *Предвиденият ръст спрямо ЗДБРБ за 2025 г. е 22,9 млн. евро (10 %), при предложено от НСОРБ увеличение в размер на 23,5 млн. евро (10 %).*

4. **Трансфер за зимно поддържане и снегопочистване на общински пътища в размер на 25,1 млн. евро**, чрез който се осигурява безопасността на движение и проходимостта на общинските пътища при зимни условия. *Предвиденият ръст спрямо ЗДБРБ за 2025 г. е с 0,05 млн. евро (0,2%), при предложено от НСОРБ увеличение в размер на 6,3 млн. евро (25 %).*

5. **Обща субсидия за делегираните от държавата дейности в размер на 4 351,7 млн. евро**, чрез която се гарантира качественото предоставяне на държавните публични услуги, изпълнението на националните политики на местно ниво и се покриват допълнителните разходи, породени от инфлацията, увеличените разходи за горива, енергия, персонал и/или възложените нови законови ангажименти. *Предвиденият ръст спрямо ЗДБРБ за 2025 г. е с 316,1 млн. евро (8%), при предложено общо увеличение от НСОРБ в размер на 525,1 млн. евро (13%).*

По бюджетни функции предвидените в законопроекта средства за текущи разходи в делегираните от държавата дейности са в размери както следва:

- **Делегирана от държавата дейност „Общинска администрация“** – 412,3 млн. евро. *Предвиденият ръст е с 40,9 млн. евро (11%) спрямо ЗДБРБ за 2025 г., при предложено увеличение от НСОРБ в размер на 74,3 млн. евро (20%).*

- Функция „Отбрана и сигурност“ – 50,1 млн. евро. *Предвиденият ръст е 5,4 млн. евро (12%) спрямо ЗДБРБ за 2025 г., при предложено увеличение от НСОРБ в размер на 5,1 млн. евро (11%) и въвеждане на нови стандарти.*

- Функция „Образование“ – 2 914,8 млн. евро. *Предвиденият ръст е 164,6 млн. евро (6%) спрямо ЗДБРБ за 2025 г., при предложено увеличение от НСОРБ в размер на 302,7 млн. евро (11%).*

- Функция „Здравеопазване“ – 205 млн. евро. *Предвиденият ръст е 14,6 млн. евро (8%) спрямо ЗДБРБ за 2025 г., при предложено увеличение от НСОРБ в размер на 37,8 млн. евро (20%).*

- Делегирани от държавата социални услуги във функция „Социално осигуряване, подпомагане и грижи“ – 610,9 млн. евро. *Предвиденият ръст е 73,2 млн. евро (14%) спрямо ЗДБРБ за 2025 г., при предложено увеличение от НСОРБ в размер на 91,4 млн. евро (17%).*

- Група „Култура“ във функция „Култура, спорт почивни дейности и религиозно дело“ – 156,3 млн. евро. *Предвиденият ръст е 17,1 млн. евро (12%) спрямо ЗДБРБ за 2025 г., при предложено увеличение от НСОРБ в размер на 13,8 млн. евро (10%) равнопоставено за всички културни институти.*

- Функция „Икономически дейности и услуги“ - 2,2 млн. евро. *Предвиденият ръст е 0,2 млн. евро (11%) спрямо ЗДБРБ за 2025 г., при предложено увеличение от НСОРБ в размер на 4,9 млн. евро във връзка с въвеждането на нов стандарт за финансиране изпълнението на дейности и мерки за подобряване на безопасността на движението по пътищата в общините по чл. 167в от ЗДвП.*

6.Продължаване и през 2026 г. на действието и изпълнението на Инвестиционната програма за общински проекти, стартирала през 2024 г. и осигуряване на необходимото финансиране на изпълнените дейности. Предложеният от НСОРБ размер на ресурса за 2026 г. за разплащане по одобрените със ЗДБРБ за 2024 и ЗДБРБ за 2025 г. общо 3 492 проекти на общините е минимум 1,2 млрд. евро.

7. Запазване и развитие на разпоредбите по отношение на преходните остатъци и неизразходваните средства в делегираните от държавата дейности, трансформирането на целевата субсидия за капиталови разходи в трансфер за други целеви разходи за извършване на неотложни ремонти и изчисляването на фискалните показатели по ЗПФ, аналогично на действащите през 2025 година и определените със Закона за събирането на приходи и извършването на разходи през 2026 г. до приемането на ЗДБРБ за 2026 г., с което се осигурява по-голяма гъвкавост и финансова стабилност на общините.

8.Създаването с разпоредби на проекта на Закон за държавния бюджет на Република България за 2026 г. на условия за:

- периодично предоставяне на целевата субсидия за капиталови разходи ежемесечно до 5-то число с цел улесняване на планирането и отчетността на тези разходи;
- надграждане на разпоредбите относно начина на изчисляване на фискалните показатели, разходването на преходните остатъци, неизразходваните средства и трансформацията на капиталовата субсидия.

II. Неотразени предложения на НСОРБ по Бюджет`2026

При условията на стартираща процедура при прекомерен дефицит търсените от НСОРБ допълнителни увеличения остават съвместими с целите на фискалната консолидация и с препоръките на Съвета към България. Натрупаният опит в страните от Централна и Източна Европа показва, че разходно-водените корекции, които запазват публичните инвестиции, са значително по-малко вредни за растежа от приходно-водените, докато съкращаването на капиталовите и базовите общински разходи подобрява краткосрочните показатели, но това е за сметка на дългосрочния потенциал за растеж. Поради това НСОРБ настоява консолидацията да не се постига чрез ограничаване на средствата за основни общински услуги и общинска инвестиционна дейност, а чрез разширяване на приходната база, подобряване на събираемостта и укрепване на собствените приходи на общините - мерки, които съответстват на препоръките на Европейската комисия.

На това основание и с оглед гарантиране на непрекъсваемостта и качеството на общинските услуги през 2026 г., НСОРБ предлага да бъде търсена възможност за осигуряване на допълнителни увеличения на разчетените в ЗДБРБ за 2026 г. средства по т. I с цел достигане до предложените и обосновани в рамките на бюджетната процедура размери на следните бюджетни взаимоотношения на общинските бюджети с централния бюджет по чл. 52 от ЗПФ:

1. **Допълнително увеличение на трансфера за компенсиране ръста на минималната работна заплата в местните дейности с още 3 млн. евро** (*общ ръст спрямо ЗДБРБ за 2025 г. със 7,7 млн. евро*), като общият размер на средствата в ЗДБРБ за 2026 г. за този трансфер да достигне 43,5 млн. евро.

Мотиви: Благодарение на този трансфер общините могат да поддържат социално поносими равнища на местни такси и услуги, като ги актуализират частично съобразно инфлацията и разширения обхват на финансираните дейности. С предлагания общ ръст с 21% спрямо ЗДБРБ за 2025 г. се цели: гарантиране на пропорционално нарастване на средствата за всички общини; предотвратяване на свиването на обхвата и качеството на местните публични услуги, поради недостиг на средства и избягване на прехвърляне на тежестта от националната политика по доходите изцяло върху местното население. Този компенсиращ трансфер се предоставя от 2023 г. за всички 265 общини, когато бе въведено правилото за определяне на минималната работна заплата по чл. 244, ал. 2 от Кодекса на труда, като преди това (*в периода 2021–2022 г.*) общините получаваха други компенсиращи целеви трансфери за местни дейности - по 100 млн. лв. годишно. С оглед на това, че до сега прилаганият механизъм се ограничава до компенсиране само на ръста на възнагражденията за персонала, зает на минимална работна заплата и не позволява осигуряването на диференцирани възнаграждения между нискоквалифицирани работници и специалистите в местните дейности, предлагаме промяна в неговото предназначение - вместо „за достигане на минималната работна заплата“ да стане „за компенсиране нарастването на минималната работна заплата“.

2. **Допълнително увеличение на средствата по стандарти за финансиране на делегираната от държавата дейност „Общинска администрация“ с още 33,4 млн. евро** (*постигане на общ ръст от 74,3 млн. евро, спрямо ЗДБРБ за 2025 г.*), като в ЗДБРБ за 2026 г. общият размер на субсидията достигне 445,7 млн. евро. При възлагане на нови отговорности на общинската администрация през 2026 г. средствата да бъдат осигурявани по реда на чл. 109 от ЗПФ като вътрешнокомпенсирани промени на утвърдените с годишния закон за държавния бюджет разходи по области на политики и

бюджетни програми по бюджетите на първостепенните разпоредители с бюджет по държавния бюджет и бюджетите на общините.

Мотиви: Предложението цели осигуряване на диференцирано увеличение на средствата с минимум 18,5% за компонент „кметове“ и с 20% за компонент „служители“, необходими за реално финансово обезпечаване на новите законови ангажименти, възложени на общините в периода 2024-2025 г. Съгласно измененията в нормативната уредба, на общините бяха прехвърлени редица нови функции, които изискват допълнителен експертен капацитет и ресурс, а именно: създаване на административни центрове по ЗЕВИ; нови задължения по Закона за защита от домашното насилие; ангажименти по регистрацията и контрола на електрически превозни средства, атракционни услуги, пътна безопасност от 2026 г. и др. В тази връзка предложеното увеличение следва да подкрепи общините в сложния процес по задържане, привличане и мотивиране на квалифицирани специалисти за работа в местната администрация и да се минимизират рисковете от компрометиране качеството на публичните услуги и затрудняване на реализацията на ключови национални реформи на местно ниво, поради липсата на експертен капацитет.

Допълнителен аргумент в подкрепа на увеличението на средствата по стандарта за „Общинска администрация“ е задълбочаващата се непривлекателност на държавната служба и неравнопоставеното положение на държавните служители в общинската администрация спрямо заетите по трудово правоотношение в останалите бюджетни дейности. За разлика от работещите по Кодекса на труда, държавните служители не получават допълнително възнаграждение за придобит трудов стаж и професионален опит (т.нар. „клас“), добавките за ранг бяха отменени, не им се полагат средства за социално-битово и културно обслужване (в размер на 3 % върху средствата за работна заплата), нямат право на ваучери за храна и същевременно изпълняват задълженията си при условията на ненормиран работен ден. В резултат на това брутното възнаграждение на държавен служител на най-ниската длъжност в общинската администрация нерядко е по-ниско от това на нискоквалифициран работник, зает например в комуналните дейности на общината. Това разминаване демотивира служителите, затруднява задържането и привличането на квалифицирани кадри и създава пряк риск за качеството на административното обслужване и за изпълнението на все по-многобройните и сложни нормативно възложени на общините функции.

3. **Допълнително увеличение на средствата за обща изравнителна субсидия с още 10,3 млн. евро** (*постигане на общ ръст от 30,7 млн. евро,*

спрямо ЗДБРБ за 2025 г.), като в ЗДБРБ за 2026 г. общият размер на тази субсидия достигне 265,9 млн. евро.

Мотиви: Изравнителната субсидия е основен механизъм за финансово изравняване между общините с различен приходен потенциал и/или разходни потребности и следва да гарантира предоставянето на качествени публични услуги, независимо от размера и икономическата мощ на общината. За много общини, особено в райони с по-слабо развита икономика и намаляващо население, тази субсидия е и основният приходоизточник. Предлаганото увеличение цели да компенсира нарасналите разходи в резултат на инфлацията от последните години, ръста на цените на горивата и енергията и да осигури повече средства, с които местните власти да посрещнат нарастващите изисквания при ограничени възможности за увеличение на собствените приходи.

4. **Допълнително увеличение на средствата за зимно поддържане и снегопочистване на общински пътища** с още 6,2 млн. евро (*постигане на общ ръст от 6,3 млн. евро, спрямо ЗДБРБ за 2025 г.*), като в ЗДБРБ за 2026 г. общият размер на тази субсидия достигне 31,3 млн. евро. Този допълнителен ресурс е възможно да бъде предвиден и като резерв в централния бюджет, който да бъде предоставян по обективни критерии и предварително определени условия за достъп, в случаите на недостиг на средства в определени райони на страната и при влошени климатични условия, както и когато общинските пътища свързват населените места с републиканската пътна мрежа.

Мотиви: Предложеното увеличение цели осигуряване на достатъчно средства за адекватно поддържане проходимостта на общинските пътища при зимни условия, без цялата тежест да пада върху местните бюджети и данъкоплатци. Този трансфер практически беше „замразен“ за 4 поредни години (2021–2024) и символично увеличен - с 2% през 2025 г., при нараснали общи разходи за тези дейности, в резултат на инфлацията (40% за периода 2021-2025 г.) и 87% увеличение на разходите за труд. Т.е. средствата, предоставяни от държавата за обезпечаване поддържането на общинските пътища при зимни условия, вкл. и осигуряване безопасността на движението са далеч по-ниски от реално необходимите разходи за материали, горива и труд. Подобен хроничен недостиг на средства за зимното поддържане, предполага или дофинансиране от собствени средства, за сметка на свиването на други местни услуги, или ограничаване на дейностите в рамките на предоставените средства, което създава риск за безопасността по пътищата при зимни условия.

5. **Допълнително увеличение на общата субсидия за делегираните от държавата дейности, <u>както следва по бюджетни функции:</u>**

5.1. <u>Образование</u>: допълнителен ръст със 138 млн. евро или размер на ресурса в ЗДБРБ за 2026 г. – 3 052,9 млн. евро, с цел осигуряване на финансиране за поддържане на материалната база и училищните автобуси. Предлагаме, съвместно с МОН да бъдат обсъдени и някои промени в условията за финансиране на маломерни и слети паралелки и разпределението и разходването на целевите добавки и др., с цел намаляване натиска за дофинансиране на системата на образованието с общински средства.

5.2. <u>Здравеопазване</u>: допълнително увеличение с 23,2 млн. евро или общият размер на средствата, предвидени в ЗДБРБ за 2026 г. да достигне 228 млн. евро, необходими за обезпечаване на дейностите в детското и училищното здравеопазване, където поради променените условия (*нормативни и фактически*) се налага чувствително увеличение на стандартите за финансиране на здравните кабинети в училищата и детските градини с оглед осигуряване на дейността им през цялото време на престой за отглеждане и обучение на децата в детската градина и на учениците в училище, съгласно новата *Наредба № Н-2 от 12 септември 2025 г. за устройството и дейността на здравните кабинети в детските градини и училищата и здравните изисквания към тях* (обн. ДВ, бр. 76/16.09.2025 г.). Предложеното увеличение следва да гарантира и достойното заплащане на медицинските специалисти и увеличените разходи за персонал, поради застаряване на персонала (*над 1/3 в пенсионна възраст*).

5.3. <u>Социални услуги</u>: допълнителното увеличение в размер на 18,2 млн. евро (общо за функцията 629,1 млн. евро) е необходимо за изпълнение на *Наредбата за стандартите за заплащане на труда на служителите, осъществяващи дейности по предоставяне на социални услуги, които се финансират от държавния бюджет*, за осигуряване на устойчивост на изградените с ресурс по ПВУ нови социални услуги, компенсиране на натрупаната и прогнозна инфлация и осигуряването на възможност за увеличаване на броя на потребителите в услугите с най-голям списък на чакащите, вкл. и чрез разширяване целевата група на социалната услуга „Асистентска подкрепа“.

6. **Осигуряване на достатъчно финансиране за разплащане на изпълнените обекти и дейности по Инвестиционната програма за общински проекти по чл. 113 от ЗДБРБ за 2025 г.** чрез допълване на предвидените средства в размер на 1 060,2 млн. евро с минимум 100 млн. евро

(с цел достигане на минимум 1 160,2 млн. евро за разплащане на изпълнените дейности по проектите през 2026 г.).

***Мотиви*:** Оценяваме усилията на правителството за довършване на вече започнатите проекти в най-мащабната за последните години Инвестиционна програма за общински проекти, стартирала през 2024 г. Необходими са ясни гаранции за изпълнението и приключването на проектите в пълен обем съгласно гласуваните от Народното събрание в Приложение № 3 в рамките на средносрочната бюджетна прогноза 2026 – 2028 г.

Гарантирането на пълното ѝ финансиране през 2026-2027 г. е въпрос не само на изпълнение на законово поети ангажименти с предходни държавни бюджети, но и на стабилност на публичните финанси, икономическа логика и обществено доверие.

Предвиждането на необходимия ресурс ще осигури преодоляване на изоставането в нейното изпълнение през 2024 и 2025 г., ритмично разплащане и нормално изпълнение на вече сключените договори, без да се натрупват просрочия и напрежение между възложители и строители. Навременното финансиране от страна на държавата е и гаранция, че обектите ще бъдат завършени в срок и без допълнително оскъпяване, тъй като всяко забавяне води до рискове от претенции на изпълнителите на обществени поръчки във връзка с нарастването на цените заради инфлация, индексации и др.

7. **Други предложения за включване в централния бюджет** или в бюджетите на секторните министерства:

7.1. Увеличение с минимум 20% (26 млн. евро) на субсидиите и компенсациите за обществен транспорт - за компенсиране на намалените приходи от прилагането на цени за пътуване и за субсидиране на превоза на пътници по нерентабилни автобусни линии, при отчитане на ръста на цените на горивата;

7.2. Финансово осигуряване и стартиране на нова национална програма „Дигитална и иновативна общинска администрация“ (администрирана от МЕУ) за модернизиране на местните услуги – 25,6 млн. евро;

7.3. Въвеждане на компенсаторен механизъм за разходите на общините по служебното предоставяне на данни във връзка с електронното управление, в случаите когато не е въведена автоматизация „система-система“;

7.4. Осигуряване на целеви средства (минимум 25,6 млн. евро) за „Планово и кадастрално осигуряване“ към МРРБ;

7.5. Предвиждане на допълнителни минимум 25,6 млн. евро за консервация на недвижимото културно наследство и опазване на паметниците на културата;

7.6. Развитие и финансиране на програми в здравеопазването - за болници в отдалечени и труднодостъпни райони, за превенция на векторно предавани инфекции - за обработки срещу комари, за обучения и квалификация на медицинските кадри, за превенция на употребата на наркотични вещества от млади хора и др.;

7.7. Осигуряване на целеви ресурс за превантивно поддържане проводимостта на реки, дерета и отводнителни съоръжения и изграждане и поддържане на укрепителни и/или брегозащитни съоръжения с цел защита от вредното въздействие на водите по Закона за водите и Закона за защита при бедствия.

7.8. Запазване на постигнатите при предходните два кръга преговори по бюджета за 2026 г. договорености за осигуряване на държавно финансиране за:

- нов стандарт и нова делегирана от държавата дейност за изпълнението на дейности и мерки за подобряване на безопасността на движението по пътищата в общините в размер на 4,9 млн. евро.

- финансиране на 49 общински музея и художествени галерии като делегирана от държавата дейност по предложение на министъра на културата в размер на 4,1 млн. евро.

- осигуряване финансирането на дейността на младежките центрове, създадени по програми, финансирани от ФМЕИП; за компенсиране на разходите за отглеждане и обучение на деца, които не са приети поради липса на места в държавни и общински детски ясли, градини и училища; за пътни разходи на правоимащи болни; за присъдена издръжка и др.

7.9. Надграждане и развитие на останалите национални програми, вкл. проект „Красива България“, Националния план за действие по заетостта и др.

7.10. Да стартира съвместната работа на експертно ниво по анализ на дефицитите и изготвяне на предложение за актуализиране на механизма за разпределение на общата изравнителна субсидия по общини, като по преценка на МФ се прегледат и актуализират формулите и методиките за определяне размера на останалите трансфери, с участието на НСОРБ и секторните министерства;

7.11. Осигуряване на постоянен диалог по отношение събираемостта и развитието на системата от местни данъци и, включително и при подготовката на промени в данъчните закони за 2027 г.

III. Предложения по текстовете на Законопроекта за държавния бюджет на Република България за 2026 г.

1. **По чл. 74** (във връзка с § 17 от ПЗР - изменение на чл. 38, ал. 2 от ЗДСл) -по принцип не възразяваме срещу уеднаквяване на осигурителния режим, но настояваме мярката да бъде финансово неутрална за общините и за служителите и да не влошава служебното правоотношение. За целта предлагаме:

1.1. Пълно осигуряване на средствата в стандарта за общинска администрация. Допълнителните разходи - както вноските за сметка на осигурените лица, така и увеличението на работодателските вноски вследствие на необходимото консолидиране - да се осигурят изцяло чрез стандарта за делегираната дейност „Общинска администрация", без да се поемат от собствените приходи на общините.

1.2. Гаранция за нетния доход в съответствие с Наредба за заплатите на служителите в държавната администрация (НЗСДА), тъй като за ръководните длъжности в общинските администрации запазването на нетния доход изисква увеличение на основната заплата, което надхвърля максималните размери по НЗСДА. В тази връзка със законопроекта е необходимо едновременно с чл. 74 да се предвидят и последващи срокове за изменение на НЗСДА, така че необходимото увеличение да е допустимо и за общинските администрации, без да се нарушават таваните по степени и нива.

1.3. Последващо преодоляване на неравнопоставеността на служителите в общинските администрации, като след анализ и оценка се въведат норми и средства за отчитане и заплащане на клас прослужено време върху индивидуалната основна месечна заплата на държавните служители и да се уеднаквят правата им с тези на служителите по трудово правоотношение (вкл. достъп до средства за СБКО). В противен случай въвеждането на лична осигурителна тежест, без

адекватни компенсаторни механизми ще влоши условията и ще задълбочи недостига на квалифицирани кадри в общинските администрации.

Мотиви: Разпоредбата на чл.74 от Проекта на ЗДБРБ за 2026 г. предвижда, считано от 1 август 2026 г., индивидуалните основни месечни заплати на държавните служители по Закона за държавния служител да бъдат определени така, че след приспадане на задължителните осигурителни вноски за сметка на осигуреното лице и дължимия данък нетният размер да не бъде по-нисък от получавания към 31 юли 2026 г. размер, намален с дължимия данък. До този момент в публичното пространство последователно се коментираше възможност за поетапно поемане на осигурителната тежест от държавните служители. Предложеният текст в проекта на ЗДБРБ за 2026 г. не съдържа преходен механизъм или разсрочване на промяната, а предвижда поемането на осигурителните вноски да бъде извършено изцяло още от 1 август 2026 г. Ако това е действителното намерение на законодателя, считаме, че следва изрично да бъдат представени разчетите за финансовия ефект и мотивите за отказ от първоначално обсъждания поетапен подход.

Следва да се отчете и спецификата на служебното правоотношение. За разлика от лицата, работещи по трудови правоотношения, държавните служители не получават допълнително възнаграждение за придобит трудов стаж и професионален опит, а размерът на основната им заплата не нараства автоматично с натрупването на стаж. Наред с това за държавните служители са предвидени редица ограничения и несъвместимости, включително по отношение упражняването на допълнителна трудова дейност и извършването на дейности, които могат да породят конфликт на интереси.

В случай че законодателят възприеме предложения подход и въведе задължителни осигурителни вноски за сметка на държавните служители, считаме, че следва да бъде извършен и цялостен преглед на действащите ограничения и особености на служебното правоотношение. Въвеждането на допълнителна лична осигурителна тежест, без едновременно с това да бъдат преразгледани част от съществуващите ограничения и компенсаторни механизми, би довело до влошаване на условията на служебното правоотношение.

Поради това предлагаме предложената промяна да бъде съпътствана от законодателни решения, насочени към постигане на по-справедлив баланс между правата и задълженията на държавните служители, включително чрез

преценка на възможностите за облекчаване на част от действащите ограничения.

2. По чл. 90 да се създаде **нова ал. 3:**

„(3) Алинея 1 не се прилага, когато просрочените задължения са възникнали във връзка с изпълнение на проекти, финансирани със средства от Европейския съюз, и са резултат от забавено верифициране, забавено възстановяване на средства, обжалване, процедура по налагане на финансова корекция или друго обективно обстоятелство, което не произтича от трайна невъзможност на общината да изпълнява финансовите си задължения.“

Мотиви: Общините са основни бенефициенти и изпълнители на проекти с европейско финансиране. В много случаи временното натрупване на задължения по сметки за средства от ЕС не е показател за структурно финансово затруднение, а резултат от спецификата на проектния цикъл, забавени плащания, верификации, обжалвания или административни процедури. Автоматичното прилагане на режима за финансово оздравяване при такива случаи би било непропорционално и би демотивирало общините да изпълняват сложни инвестиционни проекти. Затова е необходимо просрочени задължения по сметки за средства от ЕС да не водят автоматично до третиране на общината като община с финансови затруднения, когато просрочието произтича от забавено верифициране, забавено плащане от управляващ орган, обжалвания, финансови корекции или други обективни обстоятелства извън контрола на общината.

3. Предлагаме **чл. 100 да отпадне или алтернативно това изискване да се прилага само за общините с финансови затруднения по чл. 130а от ЗПФ**.

Мотиви: Предложението на МФ предполага „подчиняване“ разходването на собствен, вече формиран ресурс на местните власти на задължително предварително съгласуване с изпълнителната власт, преди бюджетът изобщо да е приет от общинския съвет. Подобно предложение за решение е в противоречие с финансовата самостоятелност на общините и конституционните разпоредби, че „общината има самостоятелен бюджет". Самостоятелността включва правото общината сама да съставя, приема, изпълнява и да се разпорежда с бюджета си, в т.ч. с преходните остатъци, които включват и натрупани в предходни години собствени средства. Предварителното съгласуване с министъра на финансите на месечното разпределение на плащанията от преходния остатък превръща „самостоятелния" бюджет в съгласуван с централната власт и изпразва конституционната гаранция от съдържание. Съгласно чл. 9, ал. 1 от Европейска

харта за местното самоуправление (по чл. 5, ал. 4 КРБ) местните власти имат правото на достатъчни собствени средства, „с които да се разпореждат свободно" при упражняване на правомощията си, а съгласно чл. 8, ал. 2 се ограничава административният контрол върху местните власти само до спазване на законността. В тази връзка предварителното „съгласуване" на разпределението на плащанията е контрол за целесъобразност, който Хартата не допуска. Поради това с годишния закон за държавния бюджет не следва да се дерогира институционалното разпределение на компетентностите по ЗПФ и по ЗМСМА.

4. В чл. 113 относно устойчивото и гарантирано продължаване на Инвестиционната програма за общински проекти със средства от държавния бюджет през 2026 г. и в рамките на средносрочната бюджетна прогноза (СБП) 2026 - 2028, предлагаме:

4.1. В ал. 1, запетаята и думите след нея „*с определена прогнозна стойност в колона „Прогнозна стойност на проекта за 2025 г. (хил. лева)" на*" се заменят с „*по*".

4.2. В ал. 1, т. 1 след думите "31 декември 2025 г." се добавя следният текст „и/или когато кметът на общината е подал в срок до 31 декември 2025 г. искане за сключване на споразумение и изискуемите документи".

4.3. В ал. 1, т.2 думите „юли" се заменят със „септември".

4.4. Текстът по ал. 4 да придобие следната редакция:

„(4) Определените по ал. 1 проекти могат да се финансират **за междинни и окончателни плащания** и от общините със собствени средства, както и със заемни средства до възстановяването им **по реда на ал. 3**."

4.5. В ал. 5 да се добави изречение второ, както следва: „До сключване на договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ или друг правно обвързващ акт за финансиране по програми и механизми на Европейския съюз, проектът продължава да се финансира по реда на този член."

Мотиви: Оценяваме усилията за довършване на вече започнатите проекти в най-мащабната за последните години Инвестиционна програма за общински проекти, стартирала през 2024 г. Необходими са ясни гаранции за изпълнението и приключването на проектите в пълен обем съгласно гласуваните от Народното събрание в Приложение № 3 в рамките на средносрочната бюджетна прогноза 2026 – 2028 г. Предложените редакции от

НСОРБ на чл. 113 имат за цел да осигурят предвидим, справедлив и практически приложим ред за продължаване на финансирането на Инвестиционната програма за общински проекти през 2026 г. и в средносрочен хоризонт, като се защитят вече предприетите от общините действия по подготовка, възлагане и изпълнение на проектите.

Добавянето на хипотезата, при която кметът на общината е подал в срок искане за сключване на споразумение и изискуемите документи, е необходимо, за да не бъдат изключвани проекти по причини, които не са зависили от общината.

В редица случаи общините са изпълнили своите задължения - подали са заявления, представили са документи, провели са съгласувателни действия и са вложили административен, организационен и финансов ресурс, но процедурата по подписване на споразумението не е приключила поради административно забавяне, необходимост от допълнителни проверки или действия на централни органи. При тези обстоятелства би било несправедливо и непропорционално проектът да отпадне само поради липса на подписано споразумение към определена дата, когато общината е действала своевременно и добросъвестно.

Предложението запазва изискването за наличие на реална проектна готовност, но предотвратява санкционирането на общините за забавяне извън техния контрол.

Замяната на датата 1 юли 2026 г. с 1 септември 2026 г. е необходима с оглед реалните срокове за подготовка, обявяване и провеждане на обществени поръчки, приключване на съгласувателни процедури, разглеждане на жалби, избор на изпълнител и откриване на строителна площадка.

Инфраструктурните проекти се намират в различна степен на готовност. Част от тях са на етап обявена обществена поръчка, други са с избран изпълнител или сключен договор, а трети са достигнали до откриване на строителна площадка. Поради това условията не следва да се тълкуват кумулативно. Достатъчно е към определената дата да е изпълнено поне едно от изброените обстоятелства, което доказва реална проектна готовност и намерение за изпълнение.

Предложението за удостоверяване от съответните управляващи органи е необходимо, за да се избегне субективна или неясна преценка дали даден проект може да бъде финансиран по европейски програми.

Самата теоретична възможност даден проект да попадне в обхвата на европейска програма не означава, че за него има реално осигурено

финансиране. Необходимо е това обстоятелство да се установява от компетентния управляващ орган, който разполага с информация за допустимостта, наличния ресурс, критериите за подбор, етапа на процедурата и възможността проектът да бъде реално финансиран.

Така се гарантира, че проекти няма да бъдат изключвани от националната инвестиционна програма само въз основа на хипотетична възможност за европейско финансиране.

Предложената редакция на ал. 4 осигурява допълнителна гъвкавост при изпълнението на проектите, като допуска общините да използват собствени средства, целева субсидия за капиталови разходи или заемни средства за междинни и окончателни плащания.

Тази възможност е важна за случаите, в които забавяне на плащанията би довело до спиране на строителството, начисляване на неустойки, невъзможност за спазване на договорни срокове или риск от компрометиране на обекта. Същевременно тази възможност следва да се разглежда като допълнителен инструмент за гъвкавост, а не като заместване на държавния ангажимент за финансиране на проектите, включени в програмата.

Общините следва да могат да използват такива източници при ясни условия, без това да води до загуба на правото им на последващо финансиране или рефинансиране по програмата.

Добавеното изречение в ал. 5 е ключово за защита на общините при насочване на проекти към европейско финансиране. Необходимо е ясно да се разграничи „възможност за кандидатстване“ от „реално осигурено финансиране“. До момента на сключване на договор за безвъзмездна финансова помощ или до издаване на друг правно обвързващ акт проектът няма гарантиран финансов източник. Ако през този период бъде прекратено финансирането по националната инвестиционна програма, общината може да остане с поети договорни задължения, но без осигурен ресурс. Предложението предотвратява такъв финансов вакуум и гарантира непрекъсваемост на изпълнението. То е особено важно за проекти с вече сключени договори, започнати строителни дейности или подадени искания за плащане.

5. Предлагаме като допълнителни нови разпоредби на ЗДБРБ за 2026 г. да се включат и такива, действали до 2022 г., вкл. относно осигуряването на **подкрепа за общините при разплащането на наложени финансови корекции** (възстановяване на нормата за тристранните споразумения и поемането на 80 на сто от дължимите финансови корекции по европроекти).

Мотиви: Предложението цели възстановяване на работещ механизъм за подкрепа на общините при разплащането на наложени финансови корекции по проекти, финансирани със средства от Европейския съюз, чрез включване в ЗДБРБ за 2026 г. на разпоредби, аналогични на действалите до 2022 г., включително възможността за сключване на тристранни споразумения и поемане от държавния бюджет на 80 на сто от дължимите финансови корекции.

Финансовите корекции по европейски проекти често възникват в резултат на сложни и променящи се правила, различна административна и съдебна практика, последващи тълкувания на процедурите по ЗОП, указания на управляващите органи или констатации на одитни органи след приключване на процедурите. В значителна част от случаите те не са резултат от умишлено нарушение, злоупотреба или недобросъвестно поведение на общината, а от прилагане на сложна нормативна рамка при изпълнение на публични инвестиции в обществен интерес.

Липсата на механизъм за държавна подкрепа при финансови корекции създава сериозен риск за общинските бюджети. Дори една значителна корекция по инфраструктурен проект може да доведе до блокиране на собствения ресурс на общината, натрупване на просрочени задължения, ограничаване на капиталовата програма, невъзможност за съфинансиране на други европейски проекти и влошаване на финансовите показатели по Закона за публичните финанси.

Възстановяването на нормата за тристранните споразумения ще осигури ясен, прозрачен и контролиран ред за уреждане на тези задължения между общината, съответния управляващ орган и Министерството на финансите. Подобен механизъм не освобождава общината от отговорност, а въвежда предвидим начин за споделяне на финансовия риск, така че изпълнението на други публични услуги и инвестиции да не бъде компрометирано.

Поемането на 80 на сто от дължимите финансови корекции от държавния бюджет представлява балансиран подход. От една страна, държавата подпомага общините за запазване на финансовата им стабилност и за продължаване на инвестиционната активност. От друга страна, запазването на 20 на сто собствено участие на общината поддържа необходимата финансова дисциплина и отговорност при управлението на проектите.

Този механизъм е особено необходим през 2026 г., когато общините ще изпълняват едновременно проекти по приключващия програмен период, новите програми 2021–2027 г., както и проекти по националната Инвестиционна програма за общински проекти, част от които могат да бъдат

насочени към европейско финансиране. Без гаранции за справедливо разпределение на риска при финансови корекции, общините ще бъдат демотивирани да поемат по-сложни инвестиционни проекти, а това ще намали усвояването на европейски средства и ще забави модернизацията на местната инфраструктура.

Предложението е насочено към защита на обществения интерес, тъй като финансовите корекции по общински проекти в крайна сметка засягат местните общности - чрез отлагане на ремонти, ограничаване на услуги, намаляване на инвестиции и пренасочване на собствен ресурс от други важни дейности. Възстановяването на този механизъм ще позволи общините да продължат да бъдат активен и надежден бенефициент на европейски средства, без единични корекции да застрашават цялостната им финансова устойчивост.

6. Предлагаме в Преходните и заключителни разпоредби да се създаде нов § 41а, както следва:

„§ 41а. В Закона за местните данъци и такси (обн., ДВ, бр. 117 от 1997 г.; изм., бр. 71, 83, 105 и 153 от 1998 г., бр. 103 от 1999 г., бр. 34 и 102 от 2000 г., бр. 109 от 2001 г., бр. 28, 45, 56 и 119 от 2002 г., бр. 84 и 112 от 2003 г., бр. 6, 18, 36, 70 и 106 от 2004 г., бр. 87, 94, 100, 103 и 105 от 2005 г., бр. 30, 36 и 105 от 2006 г., бр. 55 и 110 от 2007 г., бр. 70 и 105 от 2008 г., бр. 12, 19, 41 и 95 от 2009 г., бр. 98 от 2010 г., бр. 19, 28, 31, 35 и 39 от 2011 г.; Решение № 5 на Конституционния съд от 2012 г. – бр. 30 от 2012 г.; изм., бр. 53, 54 и 102 от 2012 г., бр. 24, 30, 61 и 101 от 2013 г., бр. 105 от 2014 г., бр. 14, 35, 37, 79 и 95 от 2015 г., бр. 32, 43 и 74 от 2016 г.; попр., бр. 80 от 2016 г.; изм., бр. 97 от 2016 г., бр. 88, 92, 96, 97 и 99 от 2017 г., бр. 98 и 108 от 2018 г., бр. 1 от 2019 г.; Решение № 4 на Конституционния съд от 2019 г. – бр. 32 от 2019 г.; изм., бр. 38, 96, 101 и 102 от 2019 г., бр. 18, 71, 104, 107 и 110 от 2020 г., бр. 14 и 16 от 2021 г., бр. 8, 17 и 104 от 2022 г., бр. 66, 80 и 106 от 2023 г. и бр. 70 и 81 от 2024 г., бр. 113 от 20205 г.) **се правят следните изменения и допълнения:**

1. В преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за местните данъци и такси (обн., ДВ, бр. 88 от 2017 г.; изм., бр. 98 от 2018 г., бр. 14 от 2021 г., бр. 81 от 2024 г. и бр. 113 от 2025 г.) в § 16 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 3:

а) текстът преди т. 1 се изменя така:

„(3) Таксата за битови отпадъци за 2026 г., 2027 г., 2028 г. и 2029 г. може да бъде определена до 31 декември на предходната година по следния ред:“

б) в т. 9 думите „през 2026 г.“ се заменят с „в течение на годината“;

в) в т. 11, буква „а“ след думата „образец“ се добавя „и ред, определени с наредбата по чл. 9“.

2. Алинея 4 се изменя така:

„(4) Когато до 31 декември на предходната година общинският съвет не е определил размер на таксата за битови отпадъци за съответната година по реда на ал. 3, таксата се събира на базата на действащия размер към 31 декември на предходната година.“

3. Алинея 5 се изменя така:

„(5) Разпоредбите на общинските наредби в частта за таксата за битови отпадъци и решенията на общинските съвети, приети по досегашния ред, запазват действието си до приемането на актовете за определяне на таксата за битови отпадъци по основите, посочени в чл. 67, ал. 8 от Закона за местните данъци и такси, но не по-късно от 31 декември 2029 г.“

4. В същите преходни и заключителни разпоредби се създава нов § 16а:

„§ 16а. (1) За общините, които през 2027 г., 2028 г. или 2029 г. започват да определят таксата за битови отпадъци по реда на чл. 67, ал. 8 от Закона за местните данъци и такси, срокът за одобряване на план-сметката по чл. 66, ал. 3 от същия закон за всяка от услугите по чл. 62 е до 31 януари на съответната година.

(2) За общините по ал. 1 чл. 68, ал. 2 от Закона за местните данъци и такси не се прилага за съответната година.

(3) Когато в срока по ал. 1 общинският съвет не е приел план-сметката по чл. 66, ал. 3 от Закона за местните данъци и такси за всяка от услугите по чл. 62 от същия закон, таксата за битови отпадъци за съответната година се събира от лицата по чл. 11 от същия закон на базата на действащия размер към 31 декември на предходната година, освен когато таксата за битови отпадъци за съответната година е определена или се събира по реда на § 16, ал. 3 - 5.

(4) Министерството на финансите, съвместно с Министерството на околната среда и водите, Министерство на иновациите и дигиталната трансформация и Националното сдружение на общините в Република България, извършват ежегоден мониторинг на прилагането на принципа за понасяне на разходите от причинителя или притежателя на отпадъците, като в рамките на бюджетната процедура за съответната година се отчитат техническата готовност на системата за управление на отпадъците и на информационните системи, актуалността на данните в националните регистри и степента на събираемост на вземанията.

(5) За осъществяването на функциите и правомощията по Раздел I „Такса за битови отпадъци“ от ЗМДТ органите по приходите на общините имат право на безплатен достъп до информация от първичните администратори на данни -

Главна дирекция „Гражданска регистрация и административно обслужване“, Агенцията по вписванията, Националния осигурителен институт, Националната агенция за приходите и от други държавни и общински органи и доставчици на обществени услуги, като те са длъжни да я предоставят безплатно, по електронен път и в електронен вид в 14-дневен срок от датата на поискването.

5. В Закона за изменение и допълнение на Закона за местните данъци и такси (обн., ДВ, бр. 101 от 2013 г.; изм., бр. 105 от 2014 г., бр. 95 от 2015 г., бр. 97 от 2016 г., бр. 88 от 2017 г., бр. 98 от 2018 г., бр. 14 от 2021 г., бр. 81 от 2024 г. и бр. 113 от 2025 г.) в § 13, ал. 1 от заключителните разпоредби думите „31 декември 2026 г.“ се заменят с „31 декември 2029 г.“.

6. В Закона за събирането на приходи и извършването на разходи през 2026 г. до приемането на Закона за държавния бюджет на Република България за 2026 г., Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2026 г. и Закона за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2026 г. (обн., ДВ, бр. 113 от 2025 г.) в § 8 се правят следните изменения:

1. В ал. 1 думите „за 2026 г.“ се заменят със „за 2026 г. и 2027 г.“.

2. Алинея 2 се изменя така:

„(2) Дължимите месечни отчисления за 2026 г. и 2027 г. по чл. 64, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците се внасят в срок до 31 декември на съответната година, когато не е прието решение на общинския съвет по ал. 1 за съответната година. Регионалната инспекция по околната среда и водите, на чиято територия се намира съответното депо, възстановява от банковата сметка за чужди средства преведените и неусвоени от общините месечни отчисления за предходната година по чл. 64, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците, за които има решение на общинския съвет за съответната година, в срок до 30 април на текущата година.“

3. В ал. 3 думите „за 2026 г.“ се заменят със „за 2026 г. и 2027 г.“.“

Мотиви: Предложението има за цел да осигури управляем, правно предвидим и социално поносим преход към прилагане на новите основи за определяне на таксата за битови отпадъци, без да се поставя под риск непрекъсваемото финансиране на дейностите по сметосъбиране и сметоизвозване, третиране на битовите отпадъци и поддържане чистотата на териториите за обществено ползване.

НСОРБ последователно подкрепя въвеждането на по-справедлив модел за определяне на таксата за битови отпадъци, основан на по-тясна връзка между

ползването на услугата, количеството генерирани отпадъци и разходите за тяхното управление. Предложеният преходен режим не представлява отказ от реформата и не следва да се тълкува като отлагане без ангажимент. Напротив - той е необходима гаранция, че реформата ще бъде въведена практически, устойчиво и без риск от блокиране на системите за управление на отпадъците в общините.

Преминаването към новите основи е сред най-сложните фискални и административни реформи на местно ниво. То изисква едновременно изпълнение на няколко предпоставки: надеждни и актуални данни за имоти, ползватели, обекти и съдове; работещ обмен с първичните администратори на данни; адаптирани общински информационни системи; подготвени наредби; нови план-сметки; публична комуникация с гражданите и бизнеса; както и практически механизми за прилагане на различни основи според спецификата на населените места и услугите.

Тези предпоставки не зависят единствено от действията на отделната община. Част от необходимите данни се поддържат от национални регистри и други първични администратори, а прилагането на новите основи изисква оперативна съвместимост, своевременен електронен обмен и яснота относно реда за предоставяне и използване на информацията. Поради това предложението предвижда безплатен достъп на органите по приходите на общините до необходимите данни от първичните администратори, както и ежегоден мониторинг на техническата готовност, информационните системи, актуалността на данните и събираемостта на вземанията.

Предложеният срок до 31 декември 2029 г. създава реалистичен времеви хоризонт, в който оставащата част от общините да подготвят нормативната, техническата и организационната среда за прилагане на новите основи. Така се избягва рискът от формално въвеждане на модел, който на практика не може да бъде приложен еднакво надеждно във всички общини и спрямо всички категории задължени лица.

Определянето на таксата според количеството отпадъци по начин, който е обективен, измерим и устойчив на оспорване, изисква изградена национална рамка: регионални системи за управление на отпадъците, разделно събиране и съоръжения за предварително третиране, средства за измерване/претегляне на отпадъците при източника и на депата, актуални и оперативно съвместими национални регистри и информационни системи, както и окончателна и стабилна методика, особено за многофамилните жилищни сгради. Голяма част от тази инфраструктура тепърва се изгражда, а общините продължават да

изпълняват и редица други подготвителни действия в рамките на своите правомощия - събиране на данни чрез декларации от граждани и бизнес, участие в разработените по европейски проект модели за съвременно управление на отпадъците, въвеждане на специализирани технологии и оборудване за по-ефективно отчитане на количествата и т.н. Разликите в готовността между общините произтичат от различната степен на завършеност на регионалните системи и от наличието и актуалността на данните в националните регистри - фактори извън прекия им контрол.

Особено важно е да се запази правната сигурност на приходната част на план-сметките. Ако в дадена община не бъде приет размер на таксата или план-сметка по новия ред в срок, следва да има ясен резервен механизъм, чрез който услугите по чистота да продължат да се финансират. Липсата на такъв механизъм би могла да доведе до невъзможност за събиране на достатъчно приходи, натрупване на задължения към изпълнители, затруднения при сметосъбирането и сметоизвозването, отлагане на дейности по третиране на отпадъците и риск от влошаване на санитарната среда в населените места.

Предложението защитава и гражданите от шоково и трудно обяснимо нарастване на задълженията. Прилагането на новите основи без достатъчно подготвени данни и системи може да доведе до резки разместванията в тежестта между различни категории задължени лица, включително домакинства в малки населени места, уязвими групи, малък бизнес и обекти със специфичен режим на ползване. Преходният период дава възможност тези ефекти да бъдат анализирани, публично обяснени и управлявани по начин, който запазва доверието в реформата.

Предложеният режим относно месечните отчисления по чл. 64, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците за 2026 г. и 2027 г. също е необходим за запазване на финансовата устойчивост на общините в преходния период. Той дава възможност за по-гъвкаво управление на ресурса за дейности, свързани с управление на отпадъците, без да се нарушава целевият характер на средствата и без да се блокират разходи, необходими за нормалното функциониране на системата.

С предложените изменения се постига баланс между три цели: изпълнение на реформата и европейските принципи; защита на финансовата стабилност на общините и гарантиране на непрекъсваемостта и качеството на услугите по чистотата за местните общности. Това е отговорен подход, който намалява риска от хаотично прилагане, социално напрежение, спад в събираемостта и затруднения в управлението на отпадъците.

Също така, очакваме съвместно с отговорните министерства в определен срок да бъдат изработени разпоредби, чрез който всяка една община да може да приложи новите основи поетапно - първоначално за поне едно-две населени места, зони, категории задължени лица и/или услуги и след това напълно за цялата си територия. Така ще се осигурят гаранции, че в тези територии няма да бъдат допуснати кризи при управлението на отпадъците и незаконното им изхвърляне.

7. Предлагаме в Преходни и заключителни разпоредби, в § 43 да се направят следните изменения и допълнения:

„а) в т. 6 накрая точката се заменя с точка и запетая;
б) създава се т. 7:
„7. Параграф **41а,** който влиза в сила от деня на обнародването му в „Държавен вестник“.“

IV. Позиция на Министерството на финансите

Министерството на финансите (МФ) с предвидените с проекта на ЗДБРБ за 2026 г. финансови параметри по бюджетите на общините продължава усилията, насочени към укрепване на техните възможности за устойчиво и балансирано развитие.

Размерите на основните бюджетни взаимоотношения между централния бюджет и бюджетите на общините са определени в съответствие с основните макроикономически допускания на средносрочната бюджетна прогноза за периода 2026 – 2028 г. и възможностите на държавния бюджет, както за осигуряване на делегираните от държавата дейности, така и на трансферите за местните дейности през 2026 г.

Общият размер на бюджетните взаимоотношения на общините с ЦБ за 2026 г. е **4 928,0 млн. евро** с ръст от 364,2 млн. евро спрямо закона за 2025 г., в т.ч.:

1. *Основни бюджетни взаимоотношения* с централния бюджет за 2026 г. – 4 887,5 млн. евро с ръст от 359,5 млн. евро спрямо закона за 2025 г., в т. ч.:

- обща субсидия за държавни дейности – 4 351,7 млн. евро, с ръст от 316,1 млн. евро спрямо закона за 2025 г. или 8%;

- обща изравнителна субсидия – 255,6 млн. евро, ръст от 20,5 млн. евро или 9%;
- трансфер за зимно поддържане и снегопочистване на общинските пътища – 25,1 млн. евро, ръст от 0,05 млн. евро;
- целева субсидия за капиталови разходи – 255,0 млн. евро, ръст от 22,9 млн. евро или 10%

2. *Трансфер за други целеви разходи в местните дейности* – 40,5 млн. евро с ръст от 4,7 млн. евро или 13%, съответстващ на предвидения за 2026 г. ръст на минималната работна заплата.

Механизмите за разпределение по общини на общата изравнителна субсидия, целевата субсидия за капиталови разходи и трансфера за зимно поддържане и снегопочистване на общинските пътища се запазват спрямо действащите през 2025 г. След отразяване на новите натурални показатели, увеличенията при тези трансфери са свързани с необходимостта от обезпечаване на сега действащия механизъм за разпределение, с цел запазване на нивото на трансфера от предходната година. Използваните показатели при прилагането на механизмите са на база данни на НСИ към 31 декември 2024 г. за брой население, брой населени места, вкл. тези без население и с население до 10 души и населени места с кодове 6, 7 и 8 по ЕКАТТЕ, а за дължината на общинските пътища - по данни на Министерството на регионалното развитие и благоустройството към месец октомври 2025 г.

Предвидени са разходи за общините за 2026 г. в размер на 6 881,9 млн. евро, които като относителен дял достигат 5,5% спрямо БВП.

Разходите за местни дейности през 2026 г. са в размер на 2 459,9 млн. евро и представляват 35,7% от общите разходи на общините.

Предвидените за 2026 г. разходи за делегираните от държавата дейности са в размер на 4 422,0 млн. евро, като са увеличени спрямо 2025 г. с 323,8 млн. евро, с което е осигурен ръстът на минималната работна заплата (МРЗ) от 551 евро на 620,20 евро от 01.01.2026 г., приложена е политика по доходите съгласно чл. 3, ал. 2, изречение трето от Закона за събирането на приходи и извършването на разходи през 2026 г. до приемането на Закона за държавния бюджет на Република България за 2026 г., Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2026 г. и Закона за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2026 г. – увеличение на достигнатите към 31.12.2025 г. възнаграждения с 5 на сто за останалия персонал, и е увеличен

максималния осигурителен доход (МОД) - за всички осигурени лица МОД, считано от 1 август 2026 г., на 2 300 евро.

• От 01.08.2026 г. се предвижда поетапно държавните служители по Закона за държавния служител и заетите по Закона за съдебната власт да започнат да плащат лични осигурителни вноски, както следва:

- съотношението между осигурителя и осигуреното лице е 80:20, разпределено по фондове, както следва:

Размер на осигурителните вноски за държавното обществено осигуряване:

 за фонд „Пенсии" посочените размери за осигурителната вноска за лицата, родени преди 31 декември 1959 г. са за лицата, които се осигуряват и за допълнително задължително пенсионно осигуряване в универсален пенсионен фонд – 19,8%, разпределени между работодател и работник – 15,8% и 4%;

 за фонд „Пенсии" посочените размери за осигурителната вноска за лицата, родени след 31 декември 1959 г. са за лицата, които се осигуряват и за допълнително задължително пенсионно осигуряване в универсален пенсионен фонд – 14,8%, разпределени между работодател и работник – 11,8% и 3%;

 за фонд „Общо заболяване и майчинство" (ОЗМ) – 3,5% разпределени между работодател и работник – 2,8% и 0,7%;

 за фонд „Безработица" – 1% разпределени между работодател и работник – 0,8% и 0,2%;

 за фонд „Трудова злополука и професионална болест" – вноската е за сметка на работодател 0,7%.

Размер на осигурителната вноска за здравно осигуряване – 8% разпределени между работодател и работник – 6,4% и 1,6%.

Размер на осигурителните вноски за допълнително задължително пенсионно осигуряване (универсални пенсионни фондове) – 5% разпределени между работодател и работник – 4% и 1%.

• От 01.01.2027 г. се предвижда държавните служители по Закона за държавния служител и заетите по Закона за съдебната власт да започнат да плащат лични осигурителни вноски, като съотношението между осигурителя и осигуреното лице достига размерите и съотношенията както за категорията лица, които и към момента заплащат личните си осигурителни вноски съобразно установеното в чл. 6, ал. 3, т. 7 от Кодекса за социално осигуряване (КСО) за фонд ОЗМ и фонд „Безработица" и в чл. 6, ал. 1, т. 4, б. „а" и б. „б" и ал. 3, т. 8, б. „а" и т. 9, б. „б" от КСО за фонд „Пенсии".

При прилагането на тези промени на модела на осигуряване за 2026 и 2027 г. за тези категории лица се предвижда компенсиране на възнагражденията в рамките на определените средства за делегираната от държавата дейност „Общинска администрация“, с оглед запазване на достигнатия нетен доход.

За делегирани от държавата дейности са отразени предложенията на ресорните министри за промяна в натуралните показатели и са предвидени общо средства за текущи разходи, както следва:

- **Общинска администрация** – 412,3 млн. евро, увеличение с 40,9 млн. евро, или с 11% ръст, с който е осигурен ръст за увеличение на възнагражденията на кметовете, кметските наместници и общинската администрация в изпълнение на приложената политика по доходите съгласно чл. 3, ал. 2, изречение трето от Закона за събирането на приходи и извършването на разходи през 2026 г. до приемането на Закона за държавния бюджет на Република България за 2026 г., Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2026 г. и Закона за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2026 г. – увеличение на достигнатите към 31.12.2025 г. възнаграждения с 5 на сто, увеличението на МРЗ и увеличението на МОД считано от 01 август 2026 година.

- **Отбрана и сигурност** – 50,1 млн. евро, увеличение с 5,4 млн. евро, или ръст с 12%, с който е осигурено увеличението на разходите за персонала, нает на МРЗ.

- **Образование** – 2 914,8 млн. евро, 164,6 млн. евро, като с ръста от 6% е осигурен ръст за увеличение на възнагражденията в изпълнение на приложената политика по доходите съгласно чл. 3, ал. 2, изречение трето от Закона за събирането на приходи и извършването на разходи през 2026 г. до приемането на Закона за държавния бюджет на Република България за 2026 г., Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2026 г. и Закона за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2026 г. – увеличение на достигнатите към 31.12.2025 г. възнаграждения с 5 на сто, увеличението на МРЗ, увеличението на МОД считано от 01 август 2026 г. и ръст на натуралните показатели.

- **Здравеопазване** – 205,0 млн. евро, увеличение с 14,6 млн. евро или 8% ръст, с който е осигурено увеличението на разходите за персонала, нает на МРЗ и е приложена политика по доходите съгласно чл. 3, ал. 2, изречение трето от Закона за събирането на приходи и извършването на разходи през 2026 г. до приемането на Закона за държавния бюджет на Република България за 2026 г., Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2026 г. и Закона

за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2026 г. – увеличение на достигнатите към 31.12.2025 г. възнаграждения с 5 на сто за останалия персонал, извън наетия на МРЗ.

- **Социално осигуряване, подпомагане и грижи** – 610,9 млн. евро, увеличение със 73,2 млн. евро или 14% ръст, с който е осигурено увеличението на разходите за персонала, съгласно разпоредбите на Наредбата за стандартите за заплащане на труда на служителите, осъществяващи дейности по предоставяне на социални услуги, които се финансират от държавния бюджет, приета с Постановление № 343 на Министерския съвет от 2020 г. Отчетени са актуалните натурални показатели.

- **Култура, почивно дело и физкултура** – 156,3 млн. евро, увеличение със 17,1 млн. евро или 12% ръст, с който е осигурено увеличението на разходите за персонала, нает на МРЗ и е приложена политика по доходите съгласно чл. 3, ал. 2, изречение трето от Закона за събирането на приходи и извършването на разходи през 2026 г. до приемането на Закона за държавния бюджет на Република България за 2026 г., Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2026 г. и Закона за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2026 г. – увеличение на достигнатите към 31.12.2025 г. възнаграждения с 5 на сто за останалия персонал, извън наетия на МРЗ.

- **Икономически дейности и услуги**

В проекта на бюджет за 2026 г. за финансиране на фериботен комплекс Белослав са предвидени средства за текущи разходи в размер на 2,2 млн. евро. Средствата са увеличени с 0,2 млн. евро спрямо закона за бюджета за 2025 г. във връзка с предвидения нов размер на минималната работна заплата от 1 януари 2026 г.

Други важни моменти:

Запазват се разпоредбите по отношение на преходните остатъци и неизразходваните средства в делегираните от държавата дейности, аналогично на действащите през 2025 година.

Продължава разплащането на проекти по Инвестиционната програма за общински проекти, стартирала още през 2024 г., като за целта през 2026 г. е разчетен общ ресурс в размер на 1 108,0 млн. евро, от които:

- 48 млн. евро, одобрени за разплащане чрез ББР през 2025 г.;

- 460,2 млн. евро, одобрен ресурс за разплащане чрез ББР през 2026 г. с удължителния закон за бюджета;

- **до 600 млн. евро - средства от централния бюджет по реда на чл. 109, ал. 3 от Закона за публичните финанси.**

Със закона за бюджета за 2026 година се предвижда да отпадне Списъка с Приложение относно обхвата на Инвестиционните проекти на общините.

Предвижда се Министерският съвет по предложение на министъра на регионалното развитие и благоустройство да одобри списък с проекти от Инвестиционната програма за общински проекти, включени в колона „Прогнозна стойност на проекта за 2025 г.“ на Приложение № 3 към чл. 113 от Закона за държавния бюджет на Република България за 2025 г., за които има сключено споразумение към 31 декември 2025 г., при спазване на законодателството по държавните помощи, дейностите по проекта са стартирали и към 1 юли 2026 г. има обявена поръчка по Закона за обществените поръчки и/или има сключен договор с изпълнител и/или има подписан протокол за откриване на строителна площадка и за определяне на строителна линия и ниво съгласно приложения № 2 и 2а към чл. 7, ал. 3, т. 2 от Наредба № 3 от 2003 г. за съставяне на актове и протоколи по време на строителството, и няма възможност за осигуряване на финансиране с европейски средства по програми, съфинансирани от Европейските фондове при споделено управление, което се удостоверява от съответните управляващи органи.

Финансирането на утвърдените проекти ще се извършва при условия и по ред, определени с акт на Министерския съвет по предложение на министъра на регионалното развитие и благоустройството, за проекти със стартирало изпълнение, както следва:

1. Чрез разплащане от Българската банка за развитие до изчерпване на одобрения ресурс;

2. След изчерпване на средствата по т. 1, финансирането на проектите да продължи чрез бюджета на Министерството на регионалното развитие и благоустройството за сметка на предоставени средства от централния бюджет по реда на чл. 109, ал. 3 от Закона за публичните финанси – до 600,0 млн. евро.

В случай, че одобрен за финансиране проект по общинската инвестиционна програма, е допустим за финансиране по програма, съфинансирана от

Европейските фондове при споделено управление, съответната община подава заявление за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ и рефинансиране на извършените разходи по съответната програма, механизъм или договор, а получените средства от държавния бюджет се възстановяват по бюджета на Министерството на регионалното развитие и благоустройството.

Запазва се възможността за извършване на трансформация на целевата субсидия за капиталови разходи в трансфер за други целеви разходи за извършване на неотложни текущи ремонти на общински пътища, на улична мрежа, на сгради, публична общинска собственост и за извършване на разходи по почистване на речни легла за осигуряване на нормалната им проводимост в урбанизираните територии.

Въвежда се изискване за отчетност по отношение на неплатените непогасени по давност задължения за минали години (недобори) от задължените лица за данък върху недвижимите имоти, данък върху превозните средства и такса за битови отпадъци и на издадените за тях актове.

По отношение на предложението за определяне на таксата за битови отпадъци същото касае периода 2027-2029 г., поради което следва да намери отражение при изготвянето на ЗДБРБ за 2027 г. след обсъждане на възможните промени в Закона за местните данъци и такси.

ЗА МИНИСТЕРСТВОТО НА ФИНАНСИТЕ

ГЪЛЪБ ДОНЕВ
ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР - ПРЕДСЕДАТЕЛ И МИНИСТЪР НА ФИНАНСИТЕ

ЗА НАЦИОНАЛНОТО СДРУЖЕНИЕ НА ОБЩИНИТЕ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДАНИЕЛ ПАНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА УС НА НСОРБ И КМЕТ НА ОБЩИНА ВЕЛИКО ТЪРНОВО

30 юни 2026 г., София